

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 17. In ignem æternum. Habet hic ignis particulares proprietates, illo igne descriptas, quo Deus puniunt Ægyptios.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

ligata, atque captiua: non enim dat Deus locum deliciis & huius sæculi bonis, vt ea bonos recreent pro quibus illa creauit: *Bonis bona creata sunt.* Nec illis, quas malas, & molestas dicimus: vt crucient impios. Tunc autem soluet illis Deus mandabitque, id faciant ad quod sunt conditi; itaque tanta virtute, voluptate, & animo impios aorientur, quasi cuiuslibet earum hoc foret opiparum ferculum. *In mandatis eius epulabuntur.* Ibi pascuntur serpentes in corde, colubri in pectore, scorpiones in ventre, dracones in humeris, bufones in oculis, araneæ & noxia reptilia per totum corpus, & particulariter flammæ desolatoria: velut dum leo fame rabidus escam summa voluptate arripit, quando ei ad hoc datur occasio.

II.
Cur dica-
tur infer-
nus locus
tormen-
torum.
Luc. 16.
28.

Hinc intelliges rationem, ob quam diues epulo vocauerit infernum: *Locum tormentorum.* Hic enim locus est, vbi creatura, quas Deus in hostium suorum condidit cruciatum, potenter omni-
busque neruis illo funguntur officio, & hoc tanta animi voluptate, quasi conuiuio recrearentur popinali. Ita vt hinc tibi sit perspectum, quod respectu eius quod efficiunt, ardentissimos Babyloniam, ac Sodomorum ignis, frigus sit, gelu vero rigidissimum: calidum, ferocissimi colubri sunt mansueti, serpentes veneno potentissimi, vt pichi, & imbecilles: hoc enim in tempus illud diemque seruat, quod nullus posterior. Huic nixus fundamento liceat mihi dicere, ad earum poenarum explicationem, omnes coacervatos, quantumcumque martyrum cruciatus, non æquare eius poenas quas in inferno damnatorum minimus patietur. Perlege Flores Sanctorum, expende tantos cruciatus, quos infernalis inuenit feritas tyrannorum: attende hos illo modo, alios altero diuersimode contritis, dein omnes simul considera, omnes hi nec vel minimi inter condemnatos tormentum exæquabunt. Insuper hac ratione fulcus sol Theologiæ D. Thomas asserit, nec Christi tormenta, passionemque licet acerbissimam, damnatorum exæquate cruciatus. De quibus forsitan alias.

3 p. q. 46.
a. 6.

§. 17. In ignem æternum. Habet hic ignis particulares proprietates, illo igne descriptas, quo Deus puniuit Ægyptios.

12 61 **L**icet autem multum, variazque sint creatura, quas Deus in tortores suorum creauit inimicorum, ex intentione tamen particulari ad hoc ignem præparauit infernalem: *Qui*

paratus est diabolo &c. Ille enim erit tortor, inter ceteras sensus poenas, acerrimus, proinde de illo nominatim memorat Christus: *In ignem æternum,* cui etiam Spiritus S. primas cedit, dum tortores enumerat. *Sunt spiritus ad vindictam &c.* *Ignis, grando &c.* Licet autem dixerit diues ille epulo, esse infernum, vbi cruciabatur: *Locum tormentorum,* indicat nihilominus, ignem esse carnificem ceteris acerbiorum: *Crucior in hac flamma.* Quæ omnia conueniunt. Verbo Apostoli, de quo supra. *In flamma ignis datus vindictam.* Huius ignis qualitates naturamque subtiliter exposuit Spiritus S. libro Sap. quod melius capitulus, id quod ex I. Ecclesi. paulo superius retulimus. Præsupponit, omnes mundi creaturas, vt opera Dei, pro eius stare honore, & vindices iniuriarum, quæ contra Deo debitum honorem committuntur: idque seruenti zelo, quam serui vestri fidelissimi sese vos calumniantibus opponunt defensores. *Vindex est orbis inferni.* Torus prodit orbis in vindictam contra iustorum Dei mandatorum transgressores, cuiusque ac sanctorum inimicos: Et hoc ipsum eodem li. prædixerat tibi. *Armabit creaturam ad vltionem inimicorum:* eos enim aduret ignis, frigus constringet, nubes ardentissimos emittent in eos radios: eos serpentes corrodent, scorpiones mordebunt, defringent dracones, pungent diplades, & hoc tanta voluptate, virtute tanta, quantâ significant verba præcedentia: *Effundent virtutem: & epulabuntur.*

Verumtamen exponit, quod principalis tortor, erit ignis, vt pote inter corporales creaturas maximè actiuus: vt verò hoc explicet, renocat in memoriam flagella plagasque, quibus olim Deus Ægyptios aturui lux voluntati refractarios: inter hos verò, ignis præ ceteris fuit acerbior, & celesti sapientia describit huius ignis qualitates omnes maximè demitandas, quibus vltima modum affligebat peccatores, vt aduertit Iansen. Episcopus. Quas licet in Exodo Moyses non referat, eos tamen non tacuit Spiritus Sanctus. *Quodam tempore mansuetobatur ignis, ne comburentur, quæ ad impios immiserant animalia; & quodam tempore in aqua supra virtutem ignis exardescere vidique, ut iniqua terra nationem exterminaret. Nix autem & glacies sustinebant vim ignis, & non tabescebant &c.* Creatura enim tibi factori deserviens, exardescat in tormentum aduersus iniustos. Erat ignis ille expresse creatus à Deo, in hostium suorum flagellum; quocirca singulares habebat qualitates, quibus eos acerbis cruciaret. Pri-
ma

Ecclesi. 33

Luc. 16

Cap. 16.

1. Thim. 3.

Sap. 5. 18.

62

In c. 16.

Sapientia

Sapientia

16. 18.

ma erat, cum esset ardentissimus, vivacissimus, & fortissimus, & fulgoris excederet radios; in altera tamen parte (hoc enim significat: *Quodam tempore*) erat moderatior, ardoremque suum recolligebat, ne illa combureret animalia, quæ Deus in tormentum immiserat Ægyptiorum.

Immiserat Deus, ut flagellum & tormentum rebellium istorum ranas, bufones, serpentes, aspidem, vespas, crabrones, & mille reptilia & venenata animalia, quæ illos ad mortem torquebant amariis, & talia quidem, ut musculum mortuus illos præ dolore conficerent: quid ergo erat de ipsis serpentibus & scorpionibus dicendum? Nullum horum lædebat aut interficiebat ignis, quinimo, adeo illis erat mansuetus, ut inter ipsos ignis ardores conseruarentur, vigorem recipere, ut vehementer eruciant, & inderent Ægyptios: Ita ut circumquaque ignibus miserabilis Ægyptius cingeretur, viveret inter colubros horrendos, crudeles serpentes, dracones terrificos, bufones expauescos, diplades rabiosas, quorum tamen animalium nullum tam vehemens ignis eneruabat, quin potius suo calore au mabat: Hoc est, *Mansuetabatur ignis, ne combureretur, quæ ad impios immissa erant animalia*. O flammam admirandas!

Secundâ proprietâ: licet ex vna parte ardentissimus & fortissimus esset ignis, quo nec ipsum fulmen ardentius, ex altera tamen parte vivacissimæ eius flammæ tanto gelu, grandine, niue abundabant, ut quantum ex vna parte calore suo comburerent, tantum ex altera gelu suo contringerent: & ipse summus calor, ipsum frigus intendeat, ut in supremo gradu frigus faceret, & ipsum frigus intendeat calorem, ad eundem gradum, ita ut, quod si ex vna parte adureret, si mulx altera frigefaceret: & ipse calor viam aperiret, quæ frigus vsque ad ossium medullas penetraret: in tantum, ut ipse Ægyptius inextinguibili ardens calore, pariter contremisceret, & dentes præ nimio frigore collideret; frigus enim gelidissimo actabatur. Terra proprietâ: erat ille ignis, ut animal vnum, & operabatur, quasi habuisset voluntatem, & passionem: ab vna enim parte reddebat se mitem, ut prædicta conseruaret animalia, & quasi illa sinu suo fouebat, ab alia vero parte, exardescerebat, & fremebat ira, & vires lumbabat, ut Dei holles torqueret angeretque seuoribus. Hæc subtili suo ponderat ingenio D. Chrysostr. ubi expendit verba D. Rom. *Pauli secundum suam electionem. Et ignis ira, in illud, qui aduersarios denotaturus est, vim eius denotan-*

di declarat, quasi cum animatum reddidisset, cum ait: Et ignis ira, qui deuoratus est aduersarios. Quemadmodum enim fera bestia concitata, & vehementer seua, & ferox nunquam finem facit, dum aliquos rapiat, & deuoret: sic ignis ille non aliter, ac qui ipsam ira incitatus, quidquid comprehendit, non amittit, sed consumit & dispergit: Etiam secundum nostram lectionem, ignis amulati. Zelus ignis amulus: sumptâ metaphora à filio fideli ac Zeloso, vel seruo, qui in defensionem progreditur contra eum qui patrem vel dominum suum calumniatur. Ita describit David, ignis ante ipsum præcedet & inflammabit in circuitu inimicos eius, ut videatur pollere iudicio, cunctos enim percurrens, solis nocetibus inimicis.

Hoc significant hæc verba: *Mansuetabatur, exardescerebat*: Sicut enim fidelis seruus contra eum qui te offendit, exardescit, ita & ignis exardescet. *Creatura enim tibi factori deseruiens exardescit in tormentum aduersus ministros, & lenior fit &c.* Hæc modo loquendi solet Spiritus Sanctus in S. Scriptura declarare vim quæ creaturæ, quas in carniuicis condidit impijs castigandis, hoc faciant, quando illis præcipit, ut id faciant. Quando decreuerat punire pro demeritis tyrannum illum Sifarum, exercitum eius, milites eius, iussit stellis suis ut illos inuaderent, & quasi milites viui fuissent, ita contra illos exarduerunt, ut ad vnum omnes interemerunt. Ut autem hoc indicet Spiritus Sanctus, illud diuina quidam phrasi ex ore prophetissæ Debboræ *Iud. 5. 7. declarat. De caelo dimicatum est contra eos, stel. 20. la manentes in ordine suo aduersus Sifarum pugnauerunt.*

Mouet hic a duas quæstiones: *Quid stelle egerint. Videntur enim eas Spiritus S. statueret a Abulenfi quasi viuos milites, qui se in figuram castrorum in e. 5. aciei disponunt, & animosi, ut aduersarios, ex-lud. 7. 6. pugnent, & illa manent in ordine & cursu &c. & 7.* Adducit autem multas opiniones, ut hoc exponat; sic autem exponitur: quod si cælis & stellis inesset vita, sensus, & intellectus, vehementiori non incandescerent cholera, & ut talia se ut accensa, vehementerque commota exhiberunt, sicut qui stomachabundus incalcescit ira, & frendet indignatione; quocirca tam ardentis flammæque miserunt influentias, ut aera replerent cometis, & fulgetris tam horrendis, ut illis euerterent Deo rebelles inimicos. Attende, quæso, ignem Babilonis adeo incensum, ut eius flammæ ad quadraginta novem cubitos suelsum ascenderent in aera, quam micis appar-

ad tiebr. 10. v. 10. luna- rie pec- cansi- bus no- bis, quæ habet- tur post- exposi- tionem Epistole ad Hebr. 1. cor. T. 4. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

uit, quam infirmus, quam blandus charissimis Dei seruis, ut ne vestium filum attingeret; quin potius, quasi vltus fuisset ratione pro ipsis, ardore suo tantum vltus est, ut illis vincula combureret, solueretque liberos: an non vim virtutis sua oblitus est ignis: ut seruis Dei non adferret vel minimam molestiam? *Vim virtutis sua oblitus est ignis*: camque conuertit in ventum torris flantem, qui illis nedum noceret, sed et eis foret refrigerio. Attamen, quando ei Deus concessit ut infideles inuaderet Chaldaeos, actutum emisit flammam suas eos apprehensurus, tanto furore ut fornax media dirumperetur, vbi conclusus tenebatur, & prosiliit inquisituras, ut inuentos in cineres redigeret. Ut autem hoc indicet Spiritus sanctus posuit haec verba. *Eruptit & incendit, quos reperit iuxta fornacem de Chaldaeis.* Notate verba: *Eruptit, incendit, reperit.* Ipse idem fornacem dirupit, aperuitque flammis suis ostia, *Eruptit*: quasi iudicio polletet, requisit Chaldaeos, quos & reperit: *Reperit*, repertos autem, tanto infecutus est furore, ut viuos concremarit, *Incendit.* Hinc intellige, quid egerit ignis ille, quem Deus immisit contra Aegyptios, & ex eo considera, quid cum eo facturus sit, quem parauit in tormentum demonibus & peccatoribus. O horrendum ignem! o tremendum ignem! O ignem expauescendum! O ignem vltorem Dei iniuriarum. O ignem, qui primo replebitur serpentibus, scorpionibus, bruchis, ranis, dipladibus, bufonibus, & quibuslibet infectis venenatis, quae possit quispiam imaginari. Deinde non tantum haec suo non interficiet ardore, sed fouebit calore fac irritabit, ut acerbius, & rabidore spiculo hostes Dei mordent, quam olim diplades, seu igniti serpentes ingratos Israelitas.

Hinc deduco, talis cum sit ignis ille, non tamen ipsos consumet condemnatos: non enim ignis est consumens, qui paratur ad tormentum, **D. Bern.** *Sic ignis ibi consumit* (inquit D. Bern.) *ut semel. L. media. per reseruet, sic tormenta aguntur, ut semper renouentur: ardebunt miseri in igne aeterno, in aeternum.* O mirabilem ignem, qui nec ipsa tormentum animalia, nec infaustos consumet peccatores. Ita iunctim calore extremo & hortendo gelu cruciabit, ut sicut ex parte hac in gradu aduret superlatiuo, ita ex illa parte frigore constringet intensissimo, ardore igitur flammatarum rabiem excitabit, & pariter tanto constringet frigore, ut nihil ibidem audias nisi horribilem quendam tremorem, stridoremque dentium: de quo ita Christus: *Ibi erit fletus & fridor den-*

tium. Ignis, qui tandem ut viuos carnis & quasi draco famelicus, in peccatores exardescens, se pascet inter eorum carnes, ossa totumque corpus, omnes illius inuadens partes, ut vorax & heluo molossus: ideoque a Spiritu S. vocatur: *Ignis deuorans*: & implebitur in eis maxima illud Isaia vaticinium: *Vestimentum mixtum sanguine erit in combustionem, & eibus ignis.* Verba haec *eibus ignis*, (&) *ignis deuorans.* Clarissime manifestant, id quod praediximus Epulo buntur. Si terrenis hic ignis, qui in comparatione illius gelu dicitur, adeo te conturbat, quando inauspicato vel extremum digiti tui tangit: ut in caelum vocifereris: quid in illo horrendo aegre igne, qui te totum & vndeque contrarius illis qualitatibus torquetur circumiectum?

§. 18. *Ibunt in supplicium; & spera amorem incurabilem eius credit salutem D. Basilii, quem praedicta non mouent. Mactent vos.*

Pronunciata igitur sententia diffinitua, nullo recurso seu appellatione admitta: *Ibunt in supplicium aeternum, nisi autem in vitam aeternam.* Ascendet Christus comitibus sanctis aeris superna glorioso triumpho, caelesti melodia cantantibus angelis, *In vitam aeternam*: vitam Dei, vitam gloriosam, vitam omnium bonorum aggregatione ditissimam, vitam ab omni generis malis liberrimam: Impij vero in puteos demergentur sempiternos, aeternum cruciandi. *In supplicium aeternum.* Dirumpetur sub eorum pedibus terra, digluciet, & illos & demones, omnibus tumultuarie ac coarctatim in fornacem illam gebennalem cotruentibus: iuxta illud. *Si ceciderit lignum ad Austrum, aut ad Aquilonem; in quocumque loco ceciderit, ibi erit.* Et ad litteram implebitur, sic opinante D. Ambr.) illud Isaiae, qui postquam retulit, quae ratione homines & Angeli indicabuntur, tandem concludit loquens de peccatoribus ac diabolis. *Et congregabuntur, in congregatione vnus fasis in lacum, damnati simul & demones.* Omnes intermixtim alligati, durissimis ignis catenis, cum omnes in nequitias inter se fuerint alligati, deficientur omnes pariter (teste D. Ioanne) *In stagnum ignis & sulphuris.* In torcular vltimum furoris ira Dei omnipotentis Praecipites in puteum interitus, sic huius praefatus David: *Tu vero Deus deduces eos in puteum interitus.* Verba, praeclearis extra mysteris. *Ibunt* (igitur) *in supplicium aeternum.* In sepulchra sua sempiterna, cum